

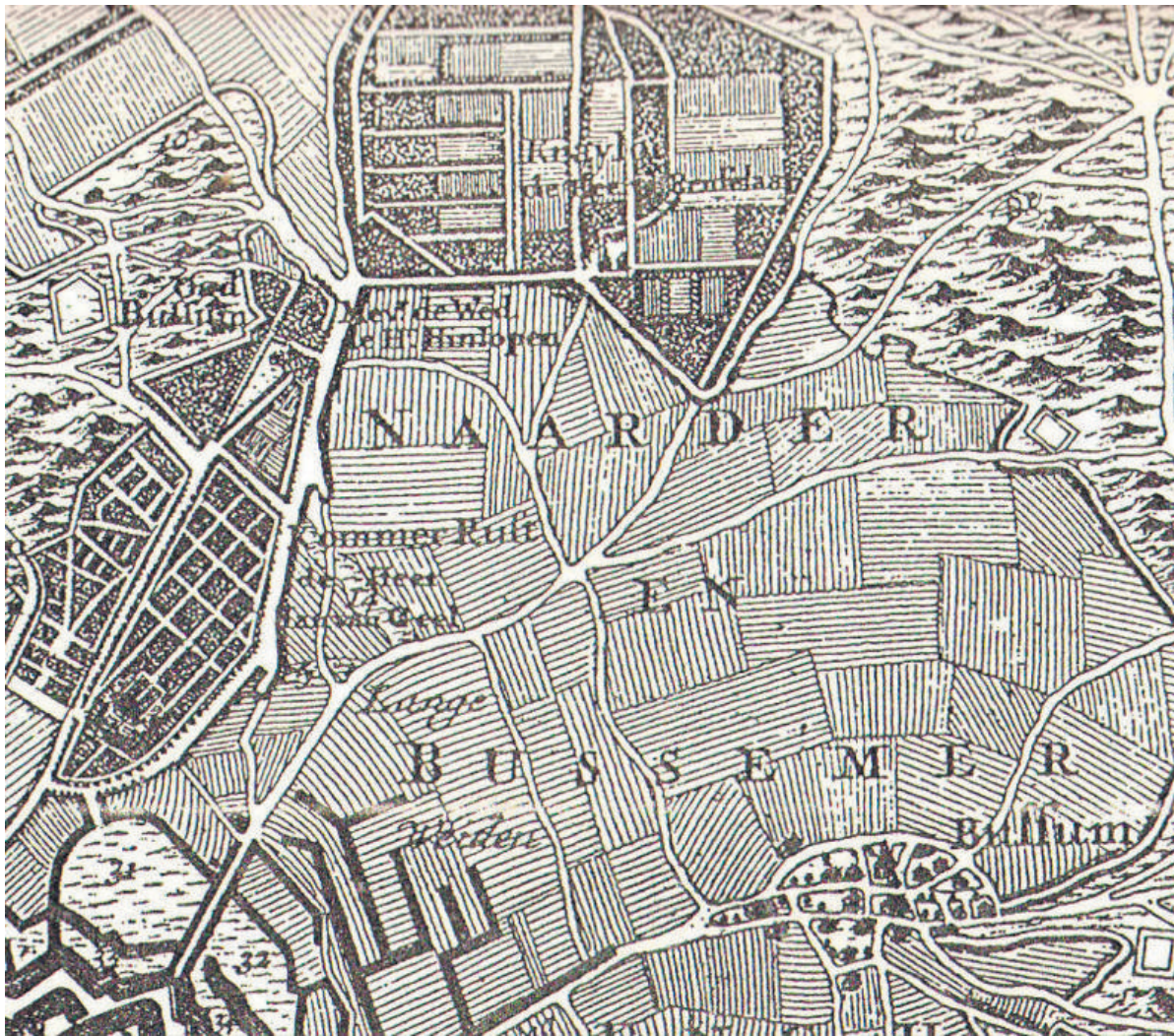

Het historische landgoed Crailo

Crailo is al als hofstede te vinden op een kaart uit ongeveer 1600, gemaakt door N.H. Bonifatus. Het gebied van de hofstede lag ten zuidwesten van Huizen en grensde aan het landgoed Oud-Bussem. In 1628 kocht Kiliaen van Rensselaer het terrein. Dat de grond handelbaar was, betekent dat op het terrein al heel lang een hofstede was gevestigd, want anders had het gebied behoord tot de gronden waarop de erfgoeiers hun vee mochten weiden en was voor de verkoop ervan toestemming van Stad en Lande van Gooiland noodzakelijk geweest.

Lambertus Langerhuizen

De familie Van Rensselaer heeft het gebied twee eeuwen in bezit gehad. Al snel werd het gesplitst in Noord- en Zuid-Crailo. Beide gebieden waren in het bezit van een Van Rensselaer. In 1820 werden de twee gebieden aan anderen verkocht. In 1853 kocht de Amsterdamse makelaar Lambertus Langerhuizen Zuid-Crailo en in 1856 liet hij er een landhuis bouwen, dat nog steeds bestaat en tegenwoordig Oud-Crailo heet (Museumlaan 1). Hij liet rond het huis een landschapspark aanleggen door de bekende (tuin-)architect J.D. Zocher, die mogelijk ook het huis had ontworpen. Lambertus overleefde er 's zomers met zijn gezin.

■ H. Post, Kaart van Gooiland 1740 (fragment). Bussum onder, Krayloo boven.

Pieter Langerhuizen

Zijn zoon Pieter Langerhuizen

erfde dit landgoed. Hij was van 1868 tot en met 1883 burgemeester van Huizen en van 1877 tot en met 1883 ook van Bussum. HL3 Hij kocht in 1879 ook Noord-Crailo, waardoor Crailo weer één

HL4 Momenteel bestaat (een deel van) het landgoed Crailo nog als buurtschap in Huizen en als natuurgebied van het Goois Natuurreservaat. Het Pieter Langerhuizen Lambertuszoon Fonds waaruit de Koninklijke Hollandse

■ De tuinmanswoning. Foto: MARTIJN SCHAPINK

Maatschappij voor Wetenschap jaarlijks 15.000 euro toekent aan baanbrekend natuurwetenschappelijk onderzoek en de Langerhuizenweg in Huizen herinneren nog aan Pieter Langenhuizen.

Bronnen: A.P. Kooyman-van Rossum en D.F. Winnen, 'Crailo, geschiedenis van een landgoed (deel 1)' in: *Tussen Vecht en Eem* nr. 4.3 (1986) p. 155-175; 'Rijksmonument Oud-Crailo, Huizen' op Monumenten.nl.

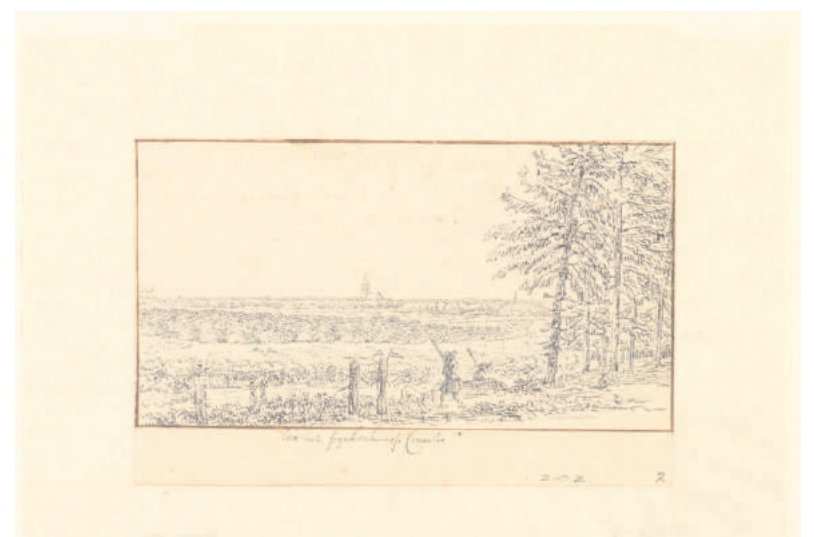
Eric Bor en Martijn Schapink

Lambertus Langerhuizen liet het landhuis bouwen dat nu Oud-Crailo heet

landgoed was. Hij liet het voormalige landhuis Noord-Crailo dat aan de laan tussen Zuid- en Noord-Crailo lag verbouwen tot museum voor zijn uitgebreide verzameling Nederlandse kunst die vooral uit de nalatenschap van zijn moeder kwam. Hij veranderde de naam van de laan in Museumlaan. In 1881 liet hij een koetshuis met stallen en een koetsierswoning bouwen, waarvan het huidige pand Museumlaan 2 resteert. In 1890 verrees er ook een tuinmanswoning, tegenwoordig Museumlaan 3.

Na 1918

Aan het eind van zijn leven verkocht Langerhuizen het landgoed in verschillende delen. Na zijn dood in 1918 had het gebied dan ook verscheidene eigenaars. Het museum verdween en een deel van de collectie staat nu in andere Nederlandse musea. In 1923 verbouwde de architect W.J. Hamdorff het landhuis en in 1929 werd de tuin opnieuw aangelegd.

■ A. de Haen, Gezicht vanuit het pijnbos op Crailo. 18e eeuw. Collectie Noord-Hollands FOTO: ARCHIEF.

■ Villa Oud Crailo (luchtfoto KLM 1935).

■ Pieter Langerhuizen Lambertuszoon.